

Legal Alert

11. července 2022

Weinhold Legal

Novela zákona o evidenci skutečných majitelů

Důvody přijetí novely

Dne 7. července 2022 byl v Poslanecké sněmovně v rámci prvního čtení usnesením č. 309 přijat vládní návrh zákona (dále jen „**Novela**“), kterým se mění zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů (dále jen „**ZESM**“), když pro přijetí Novely hlasovalo ze 153 přítomných poslanců 145 z nich, přičemž žádný nebyl proti přijetí Novely. Účinnost Novely je stanovena na den **1. října 2022**.

Novela sice nemění zavedená hmotněprávní pravidla určování skutečných majitelů dle ZESM zásadně, avšak **v některých případech mohou být skuteční majitelé určeni dle ZESM ve znění Novely odlišni** než podle dosavadního znění ZESM. K nejdůležitějším změnám patří:

- **Změna označení:** namísto skutečných majitelů jako buď „*koncových příjemců*“ nebo „*osob s koncovým vlivem*“ (případně obojích) půjde o jednotné označení skutečných majitelů.
- **Změna relevantního podílu:** v některých případech bude právně významná hranice 25 % podílu namísto dosavadní domněnky ovládnutí spojené s 40 % podílem na hlasech.
- **Zúžení množiny osob, jež skutečného majitele nemají:** nové vymezení osob bez skutečného majitele (typicky jde o veřejnoprávní korporace).

Důvodem pro přijetí Novely je dle důvodové zprávy k Novele probíhající řízení o porušení povinnosti dle čl. 258 Smlouvy o fungování Evropské unie z důvodu nesprávného provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze

dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu (dále jen „**AML Směrnice**“) prostřednictvím ZESM, konkrétně pak čl. 3 odst. 6 a čl. 30 AML Směrnice.

V rámci úpravy ZESM je nesprávná transpozice AML Směrnice ze strany Evropské komise údajně spatřována v nadbytečnosti prvku tzv. koncového příjemce podle ustanovení § 2 písm. c) ZESM, nemajícího oporu v AML Směrnici, a dále rovněž v některých výjimkách z evidenční povinnosti upravených v ustanovení § 7 ZESM.

Vyjádření České republiky o důvodnosti současné podoby ZESM nebylo ze strany Evropské komise shledáno dostatečným, a proto na jednání o Národním plánu obnovy konaném dne 17. února 2022 se zástupci Ministerstva obrany byla ze strany Evropské komise přijetím Novely údajně podmíněna možnost České republiky čerpat finanční prostředky v rámci Národního plánu obnovy, jejichž výše dosahuje až 180 miliard.

Novelou přijaté změny

Koncepční změnou, kterou Novela přináší, je **unifikace** materiální povahy skutečných majitelů, když namísto dosavadní dichotomické koncepce skutečných majitelů jako „*koncových příjemců*“, resp. „*osob s koncovým vlivem*“, půjde toliko o „ *fyzické osoby, které v konečném důsledku vlastní nebo kontrolyují právnickou osobu nebo právní uspořádání*“.

Druhou velmi podstatnou změnu představuje nové vymezení osob, jež nemají skutečného majitele, když namísto dosavadního taxativního výčtu obsahuje navržená úprava tzv. materiální test, jehož užití ve svém důsledku povede ke **zúžení množiny osob, jež skutečného majitele nemají**.

Vedle výše uvedených změn obsahuje Novela i řadu dalších

Legal Alert

11. července 2022

Weinhold Legal

dílčích změn ZESM, mezi než patří například možnost soudu vydat rozhodnutí o tom, zda právnická osoba má skutečného majitele, zavedení automatického průpisu členů některých veřejných obchodních společností či vyloučení soukromoprávních následků z důvodu absence zápisu údajů o náhradním skutečném majiteli ve vztahu k těmto náhradním skutečným majitelům.

Změny v určení skutečného majitele

Navzdory výše uvedené koncepční změně zůstávají pravidla pro určení skutečného majitele obchodních korporací v základních parametrech v zásadě nezměněna.

Jistou změnou však je skutečnost, že v pozici skutečného majitele **nebude již bez dalšího manžel(ka) společníka** s relevantně velkým podílem (nad 25 %), neboť namísto dosavadního ustanovení § 3 odst. 1 ZESM, které hovoří o osobě, jež „*může získávat více než 25 % z celkového majetkového prospěchu tvořeného při činnosti nebo likvidaci právnické osoby*“, používá navrhované znění ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) ZESM obrát „*má právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %*“, a tedy již postavení manžela/manželky společníka nebude postavením, jež zakládá postavení skutečného majitele.

Naopak k **rozšíření množiny osob, jejichž postavení bude zakládat postavení skutečného majitele**, představuje navrhované ustanovení § 4 odst. 1 písm. c) ZESM, dle něhož bude skutečným majitelem nově každý, kdo „*uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 %*“, a tedy v případě nabytí účinnosti Novely již nebude nutné, aby byl rozhodující vliv uplatňován v korporaci, která předmětnou právnickou osobu ovládá tak, jak to nyní stanovuje ustanovení § 4 odst. 1 ZESM (které odkazuje na zákon č.

90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve kterém, zjednodušeně řečeno, hranici konstituující domněnku ovládnutí představuje vlastnictví podílu, se kterým je spojeno alespoň 40 % hlasů).

Zúžení okruhu osob, jež nemají skutečného majitele

Namísto současného znění ustanovení § 7 ZESM, jež za užití nevyvratitelné domněnky obsahuje taxativní výčet právnických osob, které skutečného majitele nemají, je nově vedle navrhovaného ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) ZESM, které stanoví, že skutečného majitele nemá „*stát a územní samosprávný celek, dobrovolný svazek obcí, státní příspěvková organizace, příspěvková organizace územního samosprávného celku*“, navrhován pro ostatní právnické osoby materiální test obsažený v ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) ZESM, dle něhož skutečného majitele rovněž nemá „*česká právnická osoba založená nebo zřízená za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, pokud Česká republika, kraj nebo obec ji převážně financují, uplatňují v ní rozhodující vliv nebo jmenují nebo odvolávají většinu osob, které jsou členy jejího statutárního nebo kontrolního orgánu; v případě obchodní korporace se vždy vyžaduje, aby veškeré podíly v ní měly přímo nebo nepřímo Česká republika, kraj nebo obec*“.

Ustanovení § 7 odst. 2 ZESM pak vymezuje prostřednictvím vyvratitelných domněnek ty právnické osoby, které uvedenému materiálnímu testu vyhovují.

Závěr

Ačkoliv Novela zásadně nemění zavedená hmotněprávní pravidla určování skutečných majitelů dle ZESM, v některých

Legal Alert

11. července 2022

Weinhold Legal

případech mohou být skuteční majitelé určeni dle ZESM ve znění přijatém Novelou odlišní než doposud, a proto v případě schválení Novely Senátem nelze než doporučit prověření souladnosti stávajícího zápisu v evidenci skutečných majitelů rovněž z hlediska novelizovaných změn ZESM.

Pokud zápis evidující osoby v evidenci skutečných majitelů bude ke dni účinnosti Novely odpovídat požadavkům původního znění ZESM, poskytuje Novela takovým evidujícím osobám přechodnou lhůtu v délce **6 měsíců pro zajištění souladnosti** zápisu s požadavky nového zněním ZESM, přičemž pro první návrh, jehož účelem je takové zajištění souladnosti, je rovněž odpuštěn soudní poplatek.

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí. Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhražku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážit jiný než námi uváděný výklad.

Za účelem získání dalších informací kontaktujte, prosím, partnera / manažera, s nímž jste obvykle ve spojení.

Daniel Weinhold
Vedoucí advokát a Partner
daniel.weinhold@weinholdlegal.com

Filip Hainz
Advokátní koncipient
filip.hainz@weinholdlegal.com